

METODICKÉ POZNÁMKY

k titulům

Moje ŽIVÁ ABECEDA Můj SLABIKÁŘ, 1. a 2. díl PÍŠANKY pro nevázané písmo Moje první čítanka Demonstrační karty

včetně příloh

Obsah:

Poznámky pro práci s učebnicí Moje ŽIVÁ ABECEDA	str. 2
Poznámky pro práci s učebnicí Můj SLABIKÁŘ, 1. a 2. díl	str. 4
Poznámky pro práci s PÍŠANKAMI pro nevázané písmo	str. 6
Návrh orientačního časového plánu	str. 8
Poznámky pro práci s Pracovním sešitem k Mojí první čítance	str. 10
Seznam příloh	str. 11
Poznámky pro práci s DEMONSTRAČNÍMI KARTAMI	str. 11

Přílohy (součást elektronické verze):

DEMONSTRAČNÍ KARTY pro nácvik čtení slov k učebnici Můj SLABIKÁŘ:

- KARTY č. 1 – 19: Doplněné sloupce slov
- TABULE č. 1 – 18: Zásobník slov pro nácvik čtení

POZNÁMKY pro práci s učebnicí *Moje ŽIVÁ ABECEDA*

V pracovní učebnici *Moje Živá abeceda ALTER* se uplatňuje moderní pojetí prvopočátečního čtení. Tato dovednost se rozvíjí **společně s psaním, řečí, poslechem a myšlením žáka**. Práce s učebnicí *Moje Živá abeceda ALTER* vychází z metody přirozených slabik a slov, při výuce však lze podle individuálních potřeb žáka a zaměření vyučujícího uplatnit metody analytické i syntetické. Důležité je společně s technikou čtení rozvíjet i porozumění čtenému, které je základem práce s textem.

Nácvik jednotlivých písmen: Využívá se vazba obrázek – náslovné slovo – slabika, např.:

 – malina – **MA** **ma**. Trénink však neprobíhá mechanicky: žáci nacvičované písmeno vyhledávají v textu básničky a vyznačují ho např. zakroužkováním. Písmena, slabiky, případně slova zapisují k obrázkům písmem, které umějí nebo které dokážou napodobit. Tečkovaně vytištěná písmena žáci vždy obtahují (možno i barevně).

Tolerance při pojmenovávání obrázků: Ponecháme dětem volnost v pojmenování obrázků, např. pod obrázkem psa mohou vyznačit jednou tečkou jednu slabiku (*pes*), nebo dvěma tečkami slabiky dvě (*pejsek*). Ani v případě, že žák zvolí jiné než očekávané pojmenování obrázku, neoznačujeme to za chybu. Různost pojmenování obrázků je třeba zohlednit zejména u domácích úkolů, neboť žáci ještě nedokážou sami přečíst zadání, a pokud si řeknou např. místo *ementál* slovo *sýr*, nejedná se o chybu. Podobně: *udice – prut, panenka – mimino, jetel – kytka, mobil – telefon, loď – plachetnice* apod.

Hraní her: Hry slouží k nácviku čtení i k rozvíjení slovní zásoby a komunikačních dovedností, např.:

- *Hledám kamaráda* – při této hře se využívá **Soubor demonstračních obrázků pro vyvození slabik ALTER** (kód 092711) a **Soubor slabik a slov k Živé abecedě ALTER** (kód 092712); každý žák si vezme jednu kartičku a hledají se navzájem (obrázek s příslušnou slabikou). Žáci se volně pohybují po třídě, vystřídat by se měli všichni.
- *To je pravda. – To není pravda.* • *ANO – NE.* • *Co je, co není a co může být pravda?* – Při těchto hrách žáci rozhodují o pravdivosti uváděných vět nebo slovních spojení a chybná opraví.

Komunikační dovednosti: Podle času ve vyučovací jednotce **stále pracujeme** s významy slov / s názvy obrázků, např.:

- žáci tvoří věty a obměňují je: věty pravdivé i nonsensové, hra *ANO – NE* apod.;
- říkají, jaké co je, k čemu to je, např.: *strom – vysoký, nízký, zelený, rozkvetlý...*; *nůž – nožem se řeže, krájí, může být ostrý, špičatý...*;
- říkají, co je při vyslovení slova napadne, např.: *postel – peřina, polštář, spaní, sen*;
- mohou se pokusit hledat slova souřadná, např.: *pila – kladivo – kleště...*;
- k daným obrázkům, slovům nebo větám tvoří otázky a vymýšlejí možné i nepravdivé/nereálné odpovědi; posuzují jejich správnost: hra *To je / není / může být pravda*;
- k obrázkům mohou žáci vymýšlet hádanky apod.

Komunikační dovednosti rozvíjíme v **průběhu celého vyučovacího procesu**; v zadáních se tyto pokyny už obvykle neopakují.

Nácvik psaní a čtení slabik: Opět se vychází z náslovného obrázku a náslovné slabiky. U všech náslovných obrázků v *Mojí Živé abecedě* není nacvičovaná slabika nutně první slabikou slova (může být jen částí slabiky), např. ve slovech *sud – SU, mis/ka – MI*; lze volit i slova jako *sudy, mísa*, na takové volbě však netrváme. Při psaní slabik a krátkých slov jsou žáci podněcováni, aby si je říkali po jednotlivých hláskách/písmenech. Po nácviku každé nové souhlásky se přistupuje ke čtení a psaní slov a krátkých vět, přičemž se neustále pracuje s významy slov.

Čtení slov: Čtení lze žákům zpočátku zprostředkovat tzv. **vázaným slabikováním**. Postupně necháváme číst žáky samostatně, vlastním způsobem i tempem. Čtení slov můžeme procvičovat i tzv. **postřehováním**; slova na kartách (kód 092712) krátce ukážeme a žáci je vysloví tak, jak je postřehli. Při čtení slov a vět podporujeme rozvoj **porozumění**, vedeme žáky k tomu, aby vnímali smysl textu, který čtou, např. tím, že slova užijí ve větách.

Zadání k jednotlivým cvičením (tištěná drobným písmem) jsou uvedena orientačně a srozumitelně tak, aby nebylo třeba doplňovat učebnici dalšími návody a aby bylo možné s učebnicí pracovat i mimo školu, např. při domácí výuce. Po nácvičku každé nové souhlásky se ihned přistupuje ke čtení slov a krátkých vět.

Hodnocení čtení: Zejména v prvním ročníku je zapotřebí akceptovat rozdíly v úrovni připravenosti i ve vývojových možnostech jednotlivých žáků. Všechny činnosti by měly probíhat v radostné, optimistické a celkově pozitivní atmosféře; měly by být tvořivé, účelné, a tedy užitečné. Každý žák by měl mít možnost uplatnit se a pocítit uznání své práce, svého úsilí. **Kladný vztah dítěte ke čtení a radost ze čtení jsou důležitější než jeho momentální výkon.**

POZNÁMKY pro práci s učebnicí Můj SLABIKÁŘ, 1. a 2. díl

Učebnice Můj SLABIKÁŘ, 1. a 2. díl, vychází z metody přirozených slabik a slov. Využívá se zde skutečnost, že psaní posiluje paměť, zlepšuje koncentraci mysli, rozvíjí jemnou motoriku a koordinaci ruky a oka. Při dané činnosti se aktivují centra paměti v mozku a žáci si písmena, slabiky i slova lépe pamatují a více se také soustředí. V tomto slabikáři se předpokládá psaní nevázaným písmem, které se podobá písmu tiskacímu a jehož prostřednictvím se žáci učí rychleji číst. Podle uvážení vyučujícího a úrovně nácviku psaní v dané třídě lze však typy písma různě kombinovat nebo mohou žáci tiskací písmo kreslením napodobovat.

Poznávání nových písmen, slabik a slov: Slabiky s nově poznávanou souhláskou žáci doplňují do slov. Doplňovaná slabika může být ve slově samostatnou slabikou nebo může být součástí jiné slabiky. Při psaní vynechané slabiky si žáci doplňovaná slova polohlasně říkají. Nově probírané slabiky (skupiny písmen) jsou barevně vyznačeny i v textech určených k souvislému čtení. Čteme nejprve slova s těmito slabikami, dále čteme text po řádcích a teprve poté po větších celcích. Po přečtení textu následuje spontánní, živelné povídání, o obsahu textu. K nácviku čtení můžeme využít také různé hry, např. **Na detektiva** (hledání slov či vět v textu).

Poznávání nových písmen ve slabikáři lze propojit s nácvikem příslušného písmene v písankách (viz orientační tematický plán).

V textech slabikáře se pracuje od počátku i se slabikami zavřenými a se slovy se skupinami souhlásek. K nácviku těchto obtížnějších slov slouží čtenářské rozcvičky (informace viz níže), kde je dělení slov na slabiky zvoleno (v rámci možností, které připouští Pravidla českého pravopisu) tak, aby se skupiny souhlásek rozčlenily do více slabik. Akceptujeme však i jiné možné varianty, které žák zvolí. Slabším čtenářům se čtením těchto slov pomáháme. Cílem je, aby u nikoho nedocházelo k zakolísání, aby čtení žáků bylo plynulé, aby mohli pocítit radost, že se jim čtení daří. Žáci mohou číst ve dvojicích, ve skupinách nebo s podporou vyučujícího. Obdobná podpora je nutná i při domácím čtení.

V učebnici se vyskytují různé jazykové prostředky, aby vyjadřování odpovídalo běžným komunikačním situacím a živému jazyku, např. tvary typu *kousnul* nebo slovo *strejda*.

Náměty pro práci s významy slov: Pochopením významů slov se rozvíjí kompetence ke čtení, obohacují se vyjadřovací schopnosti žáků a rozšiřuje se jejich slovní zásoba. Objasňování významů slov probíhá obvykle formou her. Děti mají rády humor, rády se smějí a toho je možné při těchto činnostech plně využít. Podporujeme kreativitu, tvořivost, spontánnost (až živelnost), vzájemnou spolupráci. U méně frekventovaných slov pomůže s jejich objasněním vyučující a žáci je následně užijí ve větách. Při nácviku lze využívat nejrůznější hry, např.:

- **Ano – Ne (To je / není / může být pravda):** Žáci vymýšlejí věty nebo slovní spojení pravdivá i nonsensová. Následně určují, co je pravdivé nebo možné.
- **Jaké co je? / Kde to je? / Co kdo dělá? / K čemu to slouží?** Žáci vymýšlejí otázky, vyvolávají se navzájem a odpovídají. Odpovědi lze buď vyhledat v příslušném textu, nebo si je mohou žáci vymyslet.
- **Co tě napadne, když slyšíš dané slovo?** Např.: *sen – noc, spánek, postel...*
- **Hádky,** např.: *Vymýšlejte takové hádky, aby řešením bylo dané slovo / aby řešení bylo ukryto v obrázku.*
- **Přidávejte slova:** Žáci sedí/stojí v řadě a každý vždy přidá další slovo, např.: *kanárek – žlutý kanárek – malý žlutý kanárek – malý žlutý milý kanárek... Pepa plave. – Náš Pepa plave. – Náš Pepa plave v bazénu. – Náš Pepa plave v bazénu na zahradě.*

Čtenářské rozcvičky (na kartonové příloze) slouží k nácviku techniky čtení, mohou však být i východiskem pro práci s významy slov, případně pro opis. V lichých sloupcích se nacvičuje, případně procvičuje čtení slov s daným písmenem. V sudých sloupcích se nacvičuje čtení obtížnějších slov (např. slov se skupinami souhlásek). V těchto sloupcích jsou ve slovech naznačeny slabiky; slabší čtenáři mohou číst slova vázaným slabikováním, avšak žáci, kteří to dokážou, čtou plynule celá slova. Čtenářské rozcvičky by se měly stát pravidelnou součástí vyučovacího procesu. Různými obměnami a volbou postupů samotnými žáky podporujeme zábavnost těchto činností, aby se na ně děti mohly těšit, např.: *Budeme číst (přečti, přečtu...) zeleně vyznačenou část ve sloupci 3; všechny žlutě vyznačené části na straně s kočkou...* Pro frontální nácvik čtení slov, případně pro žáky se specifickými potřebami připravilo Nakladatelství ALTER učební pomůcku: DEMONSTRAČNÍ KARTY. Tato pomůcka obsahuje mimo jiné i doplněné sloupce slov, aby žáci mohli provádět společnou kontrolu. Pomůcka je součástí elektronické verze učebnice MŮJ SLABIKÁŘ. O vydání tištěné verze budeme informovat na www.alter.cz.

Psaním se učíme číst – některé náměty pro podporu úspěšného psaní a čtení:

Při psaní do slabikáře nevyžadujeme písmo přesně totožné a do detailů shodné s předtištěným vzorem.

Podporujeme žáky v tom, aby jejich písmo bylo čitelné, aby věděli, co píší, aby napsané uměli přečíst a porozuměli danému a v neposlední řadě aby se z napsaného radovali.

Podněcujeme žáky, aby si slova současně s psaním také potichu říkali (po slabikách nebo po jednotlivých hláskách, jak to komu vyhovuje). Připomínáme nutnost oddělování zapisovaných slov mezerou. Píší-li řadu jednotlivých slov, mohou je oddělovat čárkou nebo hvězdičkou (případně jiným znakem), která je na nutnost mezery upozorní. Při psaní vět a slovních spojení společně počítáme, z kolika slov se skládají, a při kontrole si mohou žáci jednotlivá slova zakroužkovat. Při vypisování slov ze souvislého textu nepovažujeme za chybu, jestliže žáci opíší úvodní slovo z věty s velkým písmenem. Pokud žáci doplňují nebo zapisují slova z nabídky či z nějakých rámečků, usnadní jim práci, pokud každé zapsané slovo v nabídce škrtnou.

Více o možnostech zapisování různými typy písma, zásobník dalších her a náměty pro samostatné psaní žáků naleznete v elektronické verzi této učebnice. Její součástí je i orientační tematický a časový plán.

POZNÁMKY pro práci s PÍŠANKAMI pro nevázané písmo

Nevázané písmo je písmo nespojité, podobné písmu tiskacímu. V současné době se za rovnocenné varianty považuje písmo vázané i nevázané. Pokud škola zvolí metodu psaní nevázaným písmem, je dále povinna naučit žáky číst vázané písmo, optimálně do konce 3. ročníku ZŠ. Nakladatelství ALTER zajišťuje učební pomůcky tak, aby škola mohla výše uvedenou povinnost splnit.

Řada Písanek ALTER pro nácvik nevázaného písma v 1. ročníku (dále jen Písanky) obsahuje čtyři pracovní sešity.

Pro uvolnění ruky slouží Písanka – Uvolňovací cviky pro nácvik nevázaného písma.

Pro Písanky 1., 2., 3. doporučujeme zvolit jako psací nástroj tužku, a to po dobu celého 1. ročníku. Žákovi umožníme nepovedený tvar vygumovat a napsat znovu.

Každé nové písmeno je vždy uvedeno dvěma velkými tvary, které slouží jako uvolňovací cvik. Velký tvar inverzním písmem na modrém podkladu je určen pro opakované obtahování pastelkami. Další slabě tečkovaný velký tvar slouží pro obtahování tužkou. Tento tvar obsahuje puntík, který je značkou pro nasazení tužky, a dále šipky s doporučeným směrem tahů (směr a počet tahů i tvarové varianty viz dále). Vysvětlíme žákům, že při obtahování písmen nejde o přesné obtažení, ale o volné psaní s lehkým držením tužky.

Nácvik psaní nevázaným písmem se v Písankách ALTER provádí na předtištěné tří- a čtyřliniové liniatuře, kde plná linka je základní; pomocné linky jsou slabě tečkované.

Při výuce je třeba zohledňovat vzdělávací potřeby jednotlivce.

V hodinách psaní jde především o zvládnutí techniky psaní, nikoli o zvládnutí „krasopisu“. Cílem výuky je, aby se žák v průběhu 1. ročníku naučil čitelně a přehledně psát nacvičovaná písmena, slabiky, slova, slovní spojení, případně věty. Jako chybu neoznačujeme každý ne zcela přesný tvar. Je třeba si uvědomit, že napsání řádku, natož pak delšího úseku písmen, slabik nebo slov je pro žáka psychicky i fyzicky náročný úkol; to, aby písmena byla tvarově naprosto přesná, je úkol přesahující možnosti většiny z nich. Spíše než dokonalé zvládnutí předepsaného tvaropisu kladně hodnotíme čitelnost a přehlednost. Chybou by byl tvar zcela nečitelný nebo zaměnitelný s jiným písmenem. Sklon písma je považován za individuální projev žákova písma.

Ne zcela přesné tvary je možné vyznačit nebo opravit obyčejnou tužkou. Při přímé kontrole lze přidat i vlídný komentář, v němž na taková písmena upozorníme. Nehledáme drobné nepřesnosti a nevzdvihujeme to, co se žákům nepovedlo (tzv. chyby), ale především **zjišťujeme, oceňujeme a hodnotíme vše, co se jim podařilo.**

Osvědčenou metodou je, aby žáci sami vyznačili písmena, která se jim „moc nepovedla“, a případně je zkusili napsat znovu a lépe. U počátečního psaní (stejně jako u počátečního čtení) je důležitější než perfektní výsledek radost dětí ze samotné činnosti, probuzení chuti a zájmu, budování jejich sebevědomí. (*Jsem dobrý/á, dokázal/a jsem to!*)

Tahy

Doporučené směry a počty tahů nejsou závazné (např. písmeno **E** lze psát 4, 3 i 2 tahy; písmeno **A** lze napsat zdola 2 tahy i shora 3 tahy). Také přetahy (např. u písmen **E, R, P, D, B**) nejsou závazné, napojení na svislý tah může být „naostro“.

Tvary

Varianty tvarů jsou např.: **M** s prostředním tahem až k lince či nad linku; **y** s oblým prvním tahem nebo rovným šikmým prvním tahem; **k** bez kličky či s kličkou. Varianty tvarů respektujeme, pokud je písmeno čitelné.

Mezery

Řazení jednotlivých písmen by mělo být přiměřené, tedy ani husté, ani řídké. V Písankách jsou pro nácvik jednotlivých písmen předtištěny na řádcích puntíky pro nasazení tužky. Slovo je na řádku předtištěné tečkovaně, aby ho žák mohl obtáhnout, a tím získat cit pro řazení písmen do slova. Mezery jsou vyznačeny šedým obdélníkem, později nebo při psaní do linkovaných sešitů mohou žáci, kteří mají potíže s odhadováním mezer mezi slovy, použít např. šířku prstu.

Spojování

Při rychlejším psaní je možné některá písmena spojovat, tedy nezvedat psací nástroj od podložky. Písmo také automaticky získává sklon. To lze očekávat ve 2. nebo 3. ročníku; záleží na individuálních schopnostech žáka.

Číslice

Nácvik psaní číslic je zařazen do Písanky 1 na str. 29–30.

Obrázkové doplňovačky

Žáci doplňují vynechaná písmena podle obrázků. (Nápověda je vždy uvedena na 3. straně obálky příslušné Písanky.) Doplňovačka na prvním řádku je určena k procvičení velkých písmen, ostatní k procvičení malých písmen. I zde doporučujeme toleranci variant, např. bonbon i bonbón; balon i balón; kukačka i kukačky.

Návrh orientačního časového plánu

měsíc	týden	Moje ŽIVÁ ABECEDA (ŽA)	SOUBOR DEMONSTRAČNÍCH OBRÁZKŮ pro vyvození slabik (kód: 092711)	Uvolňovací cviky (UC)
				Písanka 1, 2, 3 (P1, P2, P3)
ZÁŘÍ	1	soubory (092711) a (092712)	SOUBOR SLABIK A SLOV k Živé abecedě (kód: 092712)	(UC) str. 1–5
	2	(ŽA) str. 2–4; o, a		(UC) str. 6–10 / (P1) str. 1–2
	3	(ŽA) str. 5–8; e, u, i	práce se soubory (092711) a (092712)	(UC) str. 11–15 / (P1) str. 3–6
	4	(ŽA) str. 9–12; m	práce se soubory (092711) a (092712)	(UC) str. 16–20 / (P1) str. 7–8
ŘÍJEN	1	(ŽA) str. 13–16; l	práce se soubory (092711) a (092712)	(UC) str. 21–25 / (P1) str. 9–10
	2	(ŽA) str. 17–20; s	práce se soubory (092711) a (092712)	(UC) str. 26–32 / (P1) str. 11–12
	3	(ŽA) str. 21–24; p	práce se soubory (092711) a (092712)	(P1) str. 13–14
	4	(ŽA) str. 25–28; t, y	práce se soubory (092711) a (092712)	(P1) str. 15–16, 19–20
LISTOPAD	1	(ŽA) str. 29–32; j	práce se soubory (092711) a (092712)	(P1) str. 17–18, 21–22
	2	(ŽA) str. 33, 34; opakování	práce se soubory (092711) a (092712)	
		Můj SLABIKÁŘ, 1. díl (S1)	*) DEMONSTRAČNÍ KARTY pro nácvik čtení SLOV (Karta/Tabule)	(P1) str. 29, číslice
	(S1) str. 1, 2; opakování			
3	(S1) str. 3–8; n	Karta 1 / Tabule 1: N n	(P1) str. 23–24	
4	(S1) str. 9–14; d	Karta 2 / Tabule 2: D d	(P1) str. 25–26	
PROSINEC	1	(S1) str. 15, 16; dí, ti, ni	Karta 3 / Tabule 3: K k	(P2) str. 1–2
		(S1) str. 17–20; k		
	2	(S1) str. 21, 22; procvičování		
3	(S1) str. 23–28; r	Karta 4 / Tabule 4: R r	(P2) str. 3–4	
LEDEN	1	(S1) str. 29–33; v	Karta 5 / Tabule 5: V v	(P2) str. 5–6
	2	(S1) str. 34–36; dě, tě, ně	Karta 6 / Tabule 6: dě, tě, ně	(P2) str. 7
	3	(S1) str. 37–42; z	Karta 7 / Tabule 7: Z z	(P2) str. 9–10
	4	(S1) str. 43–48; h	Karta 8 / Tabule 8: H h	(P2) str. 11–12
ÚNOR	1	(S1) str. 49–51; ď, ť, ň	Karta 9 / Tabule 9: ď, ť, ň	(P2) str. 8
		(S1) str. 52–55; opakování		
	2	Můj SLABIKÁŘ, 2. díl (S2)	Karta 10 / Tabule 10: C c	(P2) str. 13–14
		(S2) str. 1, 2; opakování		
3	(S2) str. 3–6; c			
	(S2) str. 7, 8; procvičování			
	(S2) str. 9–12; b	Karta 11 / Tabule 11: B b	(P2) str. 17–18	
BŘEZEN	1	(S2) str. 13, 14; procvičování	Karta 12 / Tabule 12: Š š	(P2) str. 15 / (P3) str. 1–2
		(S2) str. 15–18; š		
	2	(S2) str. 19–22; č	Karta 13 / Tabule 13: Č č	(P2) str. 15 / (P3) str. 3–4
		(S2) str. 23, 24; procvičování		
3	(S2) str. 25–28; ž	Karta 14 / Tabule 14: Ž ž	(P2) str. 16 / (P3) str. 5–6	
4	(S2) str. 29–32; ř	Karta 15 / Tabule 15: Ř ř	(P2) str. 16 / (P3) str. 7–8	
(S2) str. 33, 34; procvičování				
DUBEN	1	(S2) str. 35–38; bě, pě, vě, mě	Karta 16 / Tabule 16: bě, pě, vě, mě	(P2) str. 19–20
	2	(S2) str. 39–42; g	Karta 17 / Tabule 17: G g	(P2) str. 21–22
		(S2) str. 43–46; f	Karta 18 / Tabule 18: F f	(P2) str. 23–24
	3	(S2) str. 47–52; ch	Karta 19 / Tabule 19: Ch ch	(P2) str. 25–26
4	(S2) str. 53–55; q, x, w	Karta 20 / Tabule 20: Q q, X x, W w	(P2) str. 27–30	

KVĚTEN	1	Květen, červen – časová rezerva pro dokončení Slabikáře, podle individuálních potřeb jednotlivých žáků.		(P3) str. 9–12
	2	Moje první čítanka (MPČ)	Pracovní sešit k Mojí první čítance (PS MPČ)	(P3) str. 13–16
		(MPČ)	(PS MPČ)	
	3	(MPČ)	(PS MPČ)	(P3) str. 17–20
4	(MPČ)	(PS MPČ)	(P3) str. 21–24	
ČERVEN	1	(MPČ)	(PS MPČ)	(P3) str. 25–28
	2	(MPČ)	(PS MPČ)	(P3) str. 29–32
	3	(MPČ)	(PS MPČ)	

*) Tabule pro nácvik čtení jsou součástí elektronické učebnice Můj Slabikář (k použití na interaktivní tabuli).

Školy, které pro nácvik čtení slov upřednostňují tištěné tabule, mohou využívat tradiční SOUBOR NÁSTĚNNÝCH OBRAZŮ SLABIK A SLOV ke Slabikáři (kód 092719). Tyto tabule lze rozstříhat na kartičky a žáci s nimi mohou pracovat individuálně nebo ve skupinách.

- Časový plán je třeba upravit podle úrovně čtení žáků v dané třídě, ani zde obvykle nepostupují všichni stejným tempem. Důležité je nestresovat žáky rychlým postupem, ale ani nebrzdit dobré čtenáře.
- Moje první čítanka spolu s Pracovním sešitem navazuje na práci se Slabikářem. Žáci tak dostanou do rukou nejenom další učebnici, ale především krásnou knihu s texty přiměřeně obtížnými pro začínající čtenáře a s vlídnými a humornými texty Jiřího Žáčka. Krásná kniha a čtení, které přináší radost a potěšení, to může být pro žáky zpětná vazba i odměna za to, že se naučili číst. Časové údaje o využití těchto titulů v orientačním časovém plánu je třeba přizpůsobit možnostem žáků v dané třídě.
- Pracovní sešit k Mojí první čítance přináší zásobník zábavných úkolů zaměřených na čtení s porozuměním. Úkoly přímo navazují na výchozí texty z učebnice Moje první čítanka (více viz Metodická poznámka)
- Oba uvedené tituly mají také svoji elektronickou verzi.

POZNÁMKY pro práci s PRACOVNÍM SEŠITEM K MOJÍ PRVNÍ ČÍTANCE

Hlavním cílem tohoto pracovního sešitu je umožnit **individualizaci výuky**; to znamená mít dostatek času a vhodného materiálu pro přímý nácvik čtení se žáky, kteří ještě nemají techniku čtení zvládnutou, a nabídnout smysluplné činnosti vyžadující tiché čtení a orientaci v textu těm, kteří již čtou dobře. Individualizací výuky zabezpečíme, aby se děti v hodinách čtení nenudily ani nebyly přetěžovány.

Úkoly z pracovního sešitu podněcují žáky, aby si v poslabikářovém období dále rozvíjeli zrakovou i sluchovou orientaci v textu, aby se učili číst s porozuměním, aby dokázali vyhledávat v textu potřebné informace, aby se učili posuzovat, zda slova do daného textu patří, nebo nepatří. Dalším cílem je rozvoj slovní zásoby (analýza, syntéza slov) a také komunikačních schopností žáka. Při přímé práci nacvičujeme živou komunikaci, dovolíme, aby žáci volili vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči, aby mezi sebou volně hovořili, aby se navzájem poslouchali a spontánně, živelně reagovali. Živelnost je v těchto případech obvykle znakem zájmu a radosti. Vysvětlíme jim rozdíl mezi touto živelnou komunikací a ukázněným dialogem a i ten nacvičujeme. V některých odpovědích si mohou žáci vymýšlet, a pokud žák neodpoví v intencích očekávaného, vždy pátráme po tom, jak uvažoval a pokud možno akceptujeme jiné vnímání podle fantazie žáků, např. „*Já jsem myslel, že byl velký, protože byl zlý.*“

K naplňování výše uvedených cílů slouží nejenom běžná zadání (vyhledejte; spojte, co k sobě patří; doplňte...), ale i propojení textů s návodnými obrázky, hledání ukrytých slov, řešení přesmyček, hádanek a dalších zábavných cvičení. Pozornost je věnována také stylistice (skládání vět, užití slov ve smysluplných větách, vyjádření myšlenky několika větami apod.).

Důležitou složkou výuky je i dramatizace výchozích textů. Ta umožňuje žákům hlouběji prožít obsah čteného, vcítit se do jednání jednotlivých postav, rozvíjí slovní zásobu dětí a podněcuje jejich fantazii. Pokyny pro dramatizaci je třeba specifikovat (viz str. 31, cv. 4). Dramatizace může být čtená, volně svými slovy přepravěná nebo zahraná jako pantomima. Vypravěčem je obvykle vyučující.

Čtení slov: Do první části pracovního sešitu jsou zařazena cvičení pro nácvik čtení slov. V některých z těchto cvičení jsou pod slovy obloučky naznačeny slabiky. Cílem však není „sekané“ slabikování, ale pomalé vázané čtení nebo také čtení splývavé (nejde však o metodu Sfumato). Tento způsob čtení umožňuje žákům propojit čtení s procesem psaní, což lze využít jako variantu pro dobré čtenáře. Pomalým vázaným čtením si totiž žáci říkají slova při opisování textu (i při diktátě). A abychom nevedli dobré čtenáře k samoúčelnému pomalejšímu vázanému čtení, mohou tito žáci při nácviku čtení zároveň některá slova psát.

Psaní: V pracovním sešitě jsou vzory psacího písma vtištěny nevázaným písmem ALTER Script. Žáci však mohou podle své volby psát psacím písmem vázaným nebo nevázaným, případně mohou napodobit písmo tiskací. Pravopisné nepřesnosti v této fázi nepovažujeme za chyby.

Poznámka: Pokud je v zadání uvedeno „*Na IT vyznačte / vyhledejte v textu na IT...*“ znamená to vždy, že se tyto úkoly vztahují k elektronické **učebnici Moje první čítanka**, která je otevřená na interaktivní tabuli.

DEMONSTRAČNÍ KARTY pro nácvik čtení slov k učebnici Můj SLABIKÁŘ

KARTY č. 1 – 19:

Doplňené sloupce slov (v elektronické podobě)

Karta:

č. 1...N n	č. 6...dě, tě, ně	č. 11...B b	č. 16...bě, pě, vě, mě
č. 2...D d	č. 7...Z z	č. 12...Š š	č. 17...G g
č. 3...K k	č. 8...H h	č. 13...Č č	č. 18...F f
č. 4...R r	č. 9...ď, ť, ň	č. 14...Ž ž	č. 19...Ch ch
č. 5...V v	č. 10...C c	č. 15...Ř ř	č. 20...Q q, X x, W w

TABULE č. 1 – 18:

Zásobník pro nácvik čtení slov různých struktur (v elektronické podobě)

Tabule:

č. 1...N n	č. 6...dě, tě, ně	č. 11...B b	č. 16...bě, pě, vě, mě
č. 2...D d	č. 7...Z z	č. 12...Š š	č. 17...G g
č. 3...K k	č. 8...H h	č. 13...Č č	č. 18...F f
č. 4...R r	č. 9...ď, ť, ň	č. 14...Ž ž	č. 19...Ch ch
č. 5...V v	č. 10...C c	č. 15...Ř ř	č. 20...Q q, X x, W w

Slova různých struktur jsou v obou dílech slabikáře užívána průběžně, obtížnější slova se nehromadí v jednom textu. Pokud vyučující potřebuje některý typ slov s žáky procvičit, může k tomu použít výše uvedené tabule, které přinášejí velký zásobník slov různých struktur vždy s nově probíraným písmenem. Slouží k nácviku techniky čtení (čtou jednotlivci, dvojice, větší skupiny, případně všichni žáci). Slova mohou být východiskem pro práci s významy slov (více viz str. 4), případně pro opis.

Ze zásobníku slov je třeba vybírat, nepožadujeme, aby všichni žáci četli všechna slova. Styly práce přizpůsobujeme individuálním potřebám žáků.